

langt fra at være Tilfældet, at jeg tværtimod antager, at de Grunde, som, efter hvad han antydede, skulde tale til Fordeel for hans Endringsforslag, saaledes bevæge sig paa Overfladen af det, hvorfra der var Spørgsmaal om at hente Argumenterne, at det ikke er muligt at see, hvorledes man skulde kunne gennemskue en saadan Betragtning. Han har væsentligt støttet sin Mening paa den Bemærkning, der egentlig indeholder Grundlaget for det Raisonnement, han har villet opstille idag, nemlig paa de Ord i Endringsforslaget: „Overstudet tilflyder Statskassen“, men det, som skulde bevise, er netop, at disse Stiftelsers Midler tilhøre Staten, og jeg troer, at dette Spørgsmaal maa blive bevaret med et bestemt Nei. Jeg er imidlertid lykkelig ved at kunne følge den ærede Rigsdagsmand i een Henseende, thi ligesaa lidt som han har fordybet sig i de Grunde, hvorpaa han har villet støtte Endringsforslaget, ligesaa lidt behøver jeg at fordybe mig i en Gjendrivelse af dem, netop fordi der i dem ikke er Noget, hvorpaa jeg kan gaae ind for at vise, at der ikke er nogen Vægt i det, som er blevet anført. Den ærede Rigsdagsmand har kun bemærket, at der var en Tid, da Kongerne som Enevoldsherrer kunde raade over Statsformuen, men at denne Naadighed ikke kunde bevirke, at jo de Foretagender, som vare støttede dertil, maatte kunne blive Gjenstand for Lovgivningsmagtens senere Bestemmelse. Han overseer imidlertid ganske, at naar den enemægtige Konge i sin Tid har benyttet Noget af det, som den ærede Rigsdagsmand kalder Statsformuen, til en eller anden Disposition, og til Andre har overdraget Noget, der maa see har været indkjøbt for Statsformuens Midler, kan hverken den enevældige Konge eller Lovgivningsmagten længere være berettiget til at disponere derover. Det vilde lede til en Omstyrning af mangfoldige privatretlige Forhold, naar man vilde antage, at Lovgivningsmagten nu skulde kunne gribe ind og gjøre Forandringer med Hensyn til Alt det, der staaer i Forbindelse med Foretagender, som enevældige Herskere have iværksat for Aarhundreder siden. Der kan ikke være Tale om at opstille saadanne almindelige Sætninger som den, at

benyttet, hvad der vedkom Statsformuen, til Fordeel for visse Personer, skulde være berettiget til nu at kalde disse Dispositioner tilbage og skulde kunne bestemme, at de, der gennem Slægter vare komne til at nyde Godt deraf, nu skulde tilbagebetale, hvad de fundne Slægter havde oppebaaret, og hvoraf de selv vare i Besiddelse, men det er dog denne Betragtning, hvorpaa den ærede Rigsdagsmands hele Argumentation hviler. Han har bemærket, at selve Lovgivningsmagtens Ordning af visse Forhold kunde lede til det Resultat, han anseer for det rigtige, men jeg skal gjøre opmærksom paa, at Lovgivningsmagten netop med Hensyn til de Gjenstande, han har draget frem, ikke er gaaet ind paa denne Betragtning. Han talte om Afløsning af Fæstegods, men jeg vil bringe i den ærede Rigsdagsmands Erindring, at da der under Behandlingen af Loven af 24de April 1860 angaaende Afhændelsen af Bøndergods, tilhørende nogle Kirker og offentlige Stiftelser, ogsaa var Tale om disse Stiftelser, stod det klart, at de havde en saa eiendommelig Charakter, at der ikke kunde være Spørgsmaal om at drage dem ind under den nævnte Lov. Man fandt det dengang fornødent udtrykkeligt at fremhæve de Stiftelser, for hvis Vedkommende Loven skulde komme til Anvendelse, men at disse Stiftelser ikke kunde komme ind derunder. Senere har der vel været Tale om at faae en Afløsning bragt istand af deres Bøndergods, og det var dertil, den ærede Rigsdagsmand henviste os, men ikke i den Betænkning, hvorpaa han pegede hen. Det vil netop vise sig, at der da ikke alene blev taget Hensyn til de Grunde, hvorpaa han troede at kunne støtte sit Endringsforslag, men til ganske andre Lovbestimmelser, som i Forbindelse med den formodede Forudsætning hos de Personer, der have oprettet disse Stiftelser, skulde lede til, at man maatte kunne lade Bøndergodset blive Gjenstand for Afhændelse. Man behøver blot at tage Hensyn til den Naade, hvorpaa disse Stiftelsers Bestyrelse er ordnet, for at see, at der ikke her er Spørgsmaal om Noget, der hører til Statens Midler. Bestyrelsen indsættes af Kongen, saaledes at der kun er een Curator for Vallo Stiftelse tiligemed nogle andre af Kongen bestiftede Sun-